

Moszczenica 2024 r.

**Analiza zagrożeń i identyfikacja miejsc,
w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób
wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się,
uprawiania sportu lub rekreacji
na terenie Oddziału Nadpilicznych Parków Krajobrazowych –
Sulejowski Park Krajobrazowy**



SULEJOWSKI PARK
KRAJOBRAZOWY



województwo ^Ł
łódzkie

Opracowanie:
Piotr Wypych
Oddział Nadpilicznych Parków Krajobrazowych – Sulejowski Park Krajobrazowy
ul. Piotrkowska 106
97-310 Moszczenica
tel. 44 616 82 25
e-mail: npk@parkilodzkie.pl

SPIS TREŚCI

1. Cel i podstawy prawne opracowania
2. Uwarunkowania udostępniania wód Sulejowskiego Parku Krajobrazowego dla turystyki i rekreacji
3. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji
4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego
5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych
6. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych w Sulejowskim Parku Krajobrazowym
7. Kontakty alarmowe

1. Cel i podstawy prawne opracowania

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Sulejowskiego Parku Krajobrazowego w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 656 ze zm.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- 1) dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
- 2) oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
- 3) prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
- 4) informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
- 5) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2):

1) na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,

2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,

3) na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Uwarunkowania udostępniania wód Sulejowskiego Parku Krajobrazowego dla turystyki i rekreacji

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dla parku krajobrazowego ustala się plan ochrony. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, określa zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu tego planu. Zakres prac nad planem obejmuje m.in. opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych parku krajobrazowego, w szczególności określenie **sposobów korzystania z obszarów parku krajobrazowego udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania**. Sulejowski Park posiada plan ochrony, powołany rozporządzeniem nr 29/2006 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 3 listopada 2006 r.

Sulejowski Park Krajobrazowy charakteryzuje niewielka ilość naturalnych zbiorników wodnych. Osią parku jest rzeka Pilica i założony na niej w latach 70-tych Zbiornik Sulejowski. Zalew Sulejowski (znany również jako Zbiornik lub Jezioro Sulejowskie), jest to sztuczny zbiornik retencyjny, utworzony w latach 1969–73 poprzez spiętrzenie wody rzeki Pilicy w Smardzewicach, w miejscu, gdzie Dolina Pilicy naturalnie się zwęża. Jest to jeden z największych akwenów wodnych w środkowej Polsce o powierzchni 22 km², dł. ok. 17 km i szerokości dochodzącej do 2 km. Zbiornik ciągnie się od Sulejowa do Smardzewic. Na obszarze Parku uchodzą do Pilicy jej dopływy, z których ważniejsze to: Luciąża oraz rzeka Czarna Maleniecka. Większa część wód powierzchniowych na terenie Parku należy do Skarbu Państwa.

W Sulejowskim Parku Krajobrazowym licznie występują starorzecza, które obecnie są w fazie zaawansowanej sukcesji i wiele z nich wysycha w czasie suchych lat.

Powierzchnię, opis granic, cele ochrony oraz zakazy wybrane z art. 17 ustawy o ochronie przyrody (uop), a obowiązujące na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego określa Uchwała Nr XLVII?16/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 lutego 2018r. w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego.

3. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji

W dniu 27 lipca 2021 roku nasz Park wysłał do wójtów/burmistrzów gmin z terenu Parku prośbę o informację w sprawie przekazania wykazu kąpielisk wyznaczonych na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne oraz ewidencji miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii wyznaczonych na podstawie art.39 ust.1 ustawy Prawo Wodne. Z nadesłanych odpowiedzi wynika, że na terenie Parku gminy nie wyznaczyły w bieżącym roku takich miejsc z wyjątkiem kąpieliska „Pilica Polska YMCA” w Kurnędzu gm. Sulejów.

W miesiącu maju 2023 r. pracownicy OT NPK dokonali aktualizacji analiz i identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Tomaszowie Mazowieckim, Komisariatem Policji w Sulejowie, WOPR Tomaszów Mazowiecki, WOPR Piotrków Trybunalski wraz z pracownikami OT NPK dokonano identyfikacji miejsc niebezpiecznych w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

W związku z tym poniżej przeanalizowano miejsca, gdzie w poprzednich latach zauważono kąpiących się, i w związku z brakiem ratowników WOPR uznano je za potencjalnie niebezpieczne.

Zestawienie zbiorników wodnych i rzek, gdzie zidentyfikowano zagrożenia **dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego** zawarto w tabeli nr 1.

W opracowaniu użyto sformułowań dotyczących miejsc, które wykorzystywane są do rekreacji wodnej. Pod pojęciem „dzikie kąpielisko” rozumiemy miejsce nie wyznaczone do kąpeli, wykorzystywane przez kąpiących się na podstawie obserwacji terenowych. W naszym Parku są to zarówno miejsca z istniejącą infrastrukturą (np. plaże, pomosty) jak też tereny bez jakiegokolwiek infrastruktury. Pod pojęciem „przystań kajakowa” rozumieniem miejsce przeznaczone do wodowania kajaków z infrastrukturą (dojazd, plaża lub pomost).

Gmina Aleksandrów

1. Pilica

- 1.1. Pilica w Skotnikach – przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”
- 1.2. Pilica w Ostrowie – przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”
2. Czarna Maleniecka
- 2.1. Czarna Maleniecka – Niewierszyn – Ostrów – „dzikie” kąpielisko

Gmina Sulejów

1. Pilica

- 1.1. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Barkowicach Mokrych „Na Cyplu” , „dzikie kąpielisko”
- 1.2. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Barkowicach Mokrych - przystań „U Bosmana” , „dzikie kąpielisko”
- 1.3. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Barkowicach Mokrych - przystań „Róża Wiatrów” , „dzikie kąpielisko”
- 1.4. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Barkowicach Mokrych – przystań „Fala” , „dzikie kąpielisko”
- 1.5. Pilica w Sulejowie (teren za OSiR-em) - przystań, „dzikie kąpielisko”
- 1.6. Pilica w Sulejowie przy ul. Taraszczyńskiej - przystań, „dzikie kąpielisko”
- 1.7. Pilica w Sulejowie przy ul. Klasztornej – przystań kajakowa „dzikie kąpielisko”
- 1.8. Pilica w Stobnicy - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
- 1.9. Pilica w Trzech Morgach - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
- 1.10. Pilica w Białej - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
- 1.11. Pilica w Kurnędzu - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko

2. Luciąża

- 2.1 Luciąża w Kłudzicach – „dzikie” kąpielisko
- 2.2 Luciąża w Włodzimierzowie – „dzikie” kąpielisko
- 2.3 Luciąża w Włodzimierzów – Polanka – „dzikie” kąpielisko

Gmina Mniszków

1. Pilica

- 1.1. Pilica /Zbiornik Sulejowski w Zarzęcinie – port Jacht Klub „Elektron”, „dzikie kąpielisko”
- 1.2. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Zarzęcinie – „Tawerna pod Wściekłym Psem”, przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”

Gmina Wolbórz

1. Pilica

- 1.1. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Bronistawowie – port „Latający Holender”, przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”
- 1.2. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Swolszewicach – Iłkach - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
- 1.3. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Swolszewicach - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko

Gmina Tomaszów Mazowiecki

1. Pilica

- 1.1. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Smardzewicach – przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”
- 1.2. Pilica w Tomaszowie Maz. (teren miasta) „Ośrodek Wypoczynkowy „Przystań” – przystań kajakowa, „dzikie kąpielisko”
- 1.3. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Treście - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
- 1.4. Pilica/Zbiornik Sulejowski w Karolinowie - przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko

Tabela 1. Miejsca na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego gdzie zidentyfikowano zagrożenia dla bezpieczeństwa

Lp.	Rzeka/stawy	Nazwa	Gmina	Uwagi
1.	Pilica	Skotniki	Aleksandrów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
2.	Pilica	Ostrów	Aleksandrów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
3.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Barkowice Mokre „Na Cyplu”	Sulejów	„dzikie” kąpielisko
4.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Barkowice Mokre - przystań „U Bosmana”	Sulejów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
5.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Barkowice Mokre - przystań „Róża Wiatrów”	Sulejów	Przystań kajakowa „dzikie” kąpielisko
6.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Barkowice Mokre – przystań „Fala”	Sulejów	Przystań kajakowa „dzikie” kąpielisko

7.	Pilica	Sulejów (teren za OSiR-em)	Sulejów	Przystań kajakowa „dzikie” kąpielisko
8.	Pilica	Sulejów przy ul. Taraszczyńskiej	Sulejów	Przystań kajakowa „dzikie” kąpielisko
9.	Pilica	Sulejów przy ul. Klasztornej	Sulejów	Przystań kajakowa „dzikie” kąpielisko
10.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Zarzęcin Port Jacht Klub Elektron	Mniszków	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
11.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Zarzęcin – Taverna pod wściekłym psem	Mniszków	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
12.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Bronisławów – port „Latający Holender”	Wolbórz	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
13.	Pilica/Zbiornik Sulejowski	Smardzewice	Tomaszów Maz.	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
14.	Pilica	Ośrodek wypoczynkowy Przystań	Tomaszów Maz. (miasto)	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
15.	Pilica	Trzy Morgi	Sulejów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
16.	Pilica	Kurnędz	Sulejów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
17.	Pilica	Biała	Sulejów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
18.	Pilica	Stobnica	Sulejów	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
19.	Luciąża	Kłudzice	Sulejów	„dzikie” kąpielisko
20.	Luciąża	Włodzimierzów	Sulejów	„dzikie” kąpielisko
21.	Luciąża	Włodzimierzów - Polanka	Sulejów	„dzikie” kąpielisko
22.	Czarna	Niewierszyn - Ostrów	Aleksandrów	„dzikie” kąpielisko
23.	Pilca/Zbiornik Sulejowski	Swolszewice -Iłki	Tomaszów Maz.	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
24.	Pilca/Zbiornik Sulejowski	Swolszewice	Wolbórz	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
25.	Pilca/Zbiornik Sulejowski	Tresta	Tomaszów Mazowiecki	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko
26.	Pilca/Zbiornik Sulejowski	Karolinów	Tomaszów Mazowiecki	przystań kajakowa, „dzikie” kąpielisko

Osobnym zagadnieniem jest bezpieczeństwo wodniaków korzystających z wyznaczonych przystani dla kajakarzy, które również mogłyby stać się przynajmniej miejscami okresowo wykorzystywanym do kąpeli.

4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Sulejowskiego Parku Krajobrazowego

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód Sulejowskiego Parku Krajobrazowego są pogodna aura i okresy wakacyjno – wypoczynkowe. W tych okresach znacznie wzrasta liczba korzystających z kąpeli oraz sprzętu wodnego, należy liczyć się ze wzrostem zagrożenia związanego z przypadkami utonięć. Kąpiel lub zabawa w wodzie, to forma rekreacji związana z letnim wypoczynkiem. Wejście do wody stwarza jednak zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć. Szczególnie groźne sytuacje to:

- niedostateczne umiejętności pływania,
- pływanie pod wpływem alkoholu,
- wstrząs termiczny,
- nadmierne oziębienie organizmu,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- wiry,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznannej wody,
- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych. Zagrożenia dla osób kąpiących wynikają z:
 - braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
 - korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpeli - wplywania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,

- odbywania kąpeli w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpeli przy niesprzyjających warunkach pogodowych,
- możliwość kolizji z jednostkami pływającymi.
- niedostatecznych umiejętności sterowania jednostką, wykonywania ryzykownych manewrów, niedostosowania takielunku statków żaglowych do aktualnych warunków pogodowych,
- słabej wiedzy na temat batymetrii akwenu,
- występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych dla kajakarzy – przedmiotów zanurzonych, w tym rumoszu drzewnego wymagającego przeniesienia kajaka lub wyjścia z niego w celu pokonania przeszkody,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (szkwałów, silnego falowania, wyładowań atmosferycznych),
- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych, a w przypadku większych jednostek – tak że kół ratunkowych i gaśnic.

Zagrożenia dla osób nurkujących z użyciem aparatów tlenowych:

- niedostatecznych kwalifikacji i praktyki nurkowej,
- nieprawidłowej oceny warunków wpływających na bezpieczeństwo nurkowania, w tym widoczności pod wodą,
- przekraczania maksymalnej głębokości nurkowania wynikającej z posiadanych kwalifikacji,
- występowania w wodzie obiektów zagrażających unieruchomieniu płetwonurka pod wodą, w szczególności zatopionych sieci rybackich.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy, powinien realizować na obszarze, na którym wykonuje ratownictwo wodne. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd też jako nie mające podstaw prawnych są działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określanych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie:

- brak wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiające bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych,
- załamania się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródłiskowych,
- załamania się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub ądem,
- w przypadku wypadnięcia do wody - brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiające wyjście na lód,
- niewłaściwego dla warunków pogodowych ubrania, skutkującego wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Sulejowie**
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Kurnędu**
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Krzewinach**
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna w Skotnikach**
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Łęcznie**

- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Przygłowie**
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Smardzewicach**
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Kole**
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna Barkowicach**
- 10) Ochotnicza Straż Pożarna w Lubiaszowie**
- 11) Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowie nad Czarną**
- 12) Ochotnicza Straż Pożarna w Wolborzu**
- 13) Ochotnicza Straż Pożarna w Niewierszynie**
- 14) Posterunek Policji Państwowej w Sulejowie**
- 15) Posterunek Policji Państwowej w Wolborzu**
- 16) Posterunek Policji Państwowej w Smardzewicach**
- 17) Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Tomaszowie Mazowieckim**
- 18) Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Piotrkowie Trybunalskim**

6. Kontakty alarmowe

Zintegrowany System Ratownictwa WOPR - numer alarmowy nad wodą **601 100 100**